

Consulatie ontwerp Klimaatplan 2025-2035

Het kabinet maakt iedere vijf jaar een Klimaatplan gericht op het halen van de nationale klimaatdoelen. Dit is vastgelegd in de Klimaatwet. Dit Klimaatplan laat zien hoe Nederland op koers kan komen om in 2050 klimaatneutraal te worden. De focus van het plan ligt op wat we samen de komende tien jaar gaan doen om dit te bereiken. Het ontwerp-Klimaatplan 2025-2035 gaat in op de laatste wetenschappelijke inzichten over klimaatverandering. Maar ook op de technologische ontwikkelingen en internationale beleidsontwikkelingen. Daarmee bevat het ontwerp-Klimaatplan het nationale beleid, de context waarin het beleid wordt ontwikkeld en de gevolgen van het beleid.

Reactie Havenbedrijf Rotterdam en Deltalinqs

Het Havenbedrijf Rotterdam (HbR) en ondernemersvereniging voor de haven Deltalinqs maken graag gebruik van de mogelijkheid te reageren op het ontwerp Klimaatplan 2025-2035. Wij onderschrijven de doelstelling ten aanzien van het klimaatplan als een transitie met een belangrijk economisch perspectief. De transitie en ontwikkeling van de logistiek en industrie van het Rotterdamse cluster moet daaraan bijdragen.

Inzet vanuit het haven industrieel complex Rotterdam

HbR, bedrijven in de haven, en de overheid werken actief samen aan een toekomstbestendige circulaire haven met netto nul CO₂-uitstoot in 2050. In lijn met de geschetste perspectieven uit het concept Klimaatplan. Hierbij is de koppeling van industriebeleid en klimaatbeleid in Europees verband essentieel. Samen dienen we in te zetten op het creëren van duurzame waardeketens met een positieve, groene business case in Nederland en de Europese Unie (waterstof, koolstof zowel CCS als circulair, duurzame brandstoffen, warmte en elektriciteit).

In de meeste recente Cluster Energiestrategie 2024 (CES Rotterdam – Moerdijk) wordt de weg naar het behalen van de klimaatdoelen in 2030 en 2050 onderkend als één van de grootste transformaties van industrie en maatschappij in de Nederlandse geschiedenis. Daarbij staan niet alleen de klimaatdoelen op het spel, maar ook de concurrentiepositie van de noordwest Europese industrie, onze toekomstige welvaart en de strategische onafhankelijkheid.

Als grootste industriecluster van Nederland en dé energiehaven van Europa zet Rotterdam in op het bouwen van duurzame waardeketens waarin we een strategisch voordeel hebben: waterstof, circulaire grondstoffen en brandstoffen, en duurzaam transport. Hiervoor wordt door de industrie gewerkt aan meer dan 300 verduurzamingsprojecten in het cluster Rotterdam – Moerdijk, die cruciaal zijn voor het behalen van de nationale klimaatdoelstellingen.

Aandachtspunten

Versnelling en verbetering van het investeringsklimaat is op korte termijn nodig om de lange termijn doelen te halen. Door netcongestie, stikstof en een groeiend aantal andere knelpunten lopen verduurzamingsprojecten en het ontwikkelen van duurzame, circulaire ketens vertraging op en

komen de klimaatdoelen voor 2030 in gevaar. Naast wachtlijsten voor een stroomaansluiting gaat het ook om uitdagingen op het gebied van regelgeving, vergunningen, stikstof, beperkte ruimte, stijgende kosten voor grondstoffen en energie, trage marktontwikkeling en een gebrek aan personeel. Partijen zijn hierdoor terughoudend om lange-termijn investeringen te doen zonder voldoende perspectief op een business case.

Dit werkt ook door naar de ambities voor 2040 en 2050. Investeringen zijn nu nodig voor een duurzaam haven industrieel complex, dat Europees en mondiaal toekomstbestendig en competitief is richting 2050.

Backcasting, onorthodoxe maatregelen en een voortdurende toets op de effectiviteit van instrumenten zijn nodig voor een snelle uitvoering. Daarmee kan de haven en Nederland voorop blijven lopen in Europa. Hiervoor is tevens ruimte bieden aan pilots en experimenteerruimte noodzakelijk; inclusief een daarbij passend systeem van de-risken. De specifieke gebieden in de haven zoals de Botlek kunnen als een proeftuin dienen om te komen tot een toekomstgerichte aanpak.

De transitie vraagt om meer snelheid, daadkracht en samenwerking om de klimaatdoelen te halen. Dat kan alleen gezamenlijk met een groene, weldoordacht industriebeleid. Dit door een gebieds- en opgavegerichte projectmatige aanpak. Dit kan alleen slagen in hechte samenwerking tussen Rijk, decentrale overheden en de industrieclusters door middel van een gezamenlijke uitvoeringsagenda.

Uitvoeringsagenda Klimaat en Groene Groei

Graag brengen wij in dat verband onze eerdere reactie onder uw aandacht (zie bijlage). Met daarbij de kanttekening dat het investeringsklimaat voor bedrijven in onze haven merkbaar is verslechterd. Concrete actie is alleen maar urgenter geworden om te komen tot een toekomstbestendige, circulaire en duurzame economie en daarmee behoud van werkgelegenheid en leveringszekerheid.

Vanzelfsprekend komen wij graag met u hierover in gesprek.

Mede namens Havenbedrijf Rotterdam,

Victor van der Chijs, voorzitter Deltalinqs.

Datum: 12 januari 2024

Consultatie Contouren Klimaatplan 2024

Reactie op de internetconsultatie

Het Klimaatplan geeft sturing op welke wijze de doelen uit de Klimaatwet kunnen worden bereikt. Opzet en inhoud is daarmee relevant voor het haven industrieel complex Rotterdam (hierna: HIC). Daarom wensen Havenbedrijf Rotterdam en Ondernemersvereniging Deltalinqs te reageren op uw consultatie. Gegeven de status van het document in deze fase nog op hoofdlijnen.

Stabiel langjarig beleid als voorwaarde voor transitie

Deltalinqs en Havenbedrijf Rotterdam streven naar een klimaatneutrale haven en naar volledige decarbonisatie van haven-gerelateerde industrie en transport in 2050. Dit in lijn met de doelen zoals vastgelegd in de Klimaatwet. Industrie en bedrijfsleven hebben én voelen een belangrijke maatschappelijke én commerciële verplichting om de nationale milieu- en klimaatdoelstellingen te behalen. Het HIC kan tot circa 40% bijdragen aan de nationale target voor CO₂-vermindering in 2030. En daarmee aan een duurzaam verdienvermogen voor de toekomst.

De bereidheid en inzet daartoe is er en zijn beschreven in diverse rapporten en de Cluster Energie Strategieën (Rotterdam – Moerdijk). Verduurzamingsmaatregelen zijn echter dikwijls langetermijninvesteringen die een langjarig stabiel (stimulerings)beleid vereisen waarop ondernemers kunnen bouwen en vertrouwen. Daarvoor is een langjarig, stabiel beleid en faciliterend instrumentarium een vereiste. Dit aspect wensen we graag expliciet terug te zien in het Klimaatplan.

Nieuwe (internationale) waardeketens

De energie- en grondstoffentransitie biedt grote economische kansen voor de ontwikkeling van nieuwe waardeketens, zoals groene chemie, circulaire economie en duurzame waterstof. Het HIC biedt hiervoor een uitstekende plek met veel bedrijven die deze route al in slaan. Met de productie van CO₂-arme basis- en tussenproducten en brandstoffen en de import van groene waterstof draagt de industrie niet alleen bij aan haar eigen klimaatopgave, maar ook aan de klimaatopgave van alle andere sectoren. De waardeketens zijn echter per definitie internationaal, waardoor verkeerd ingezette nationale instrumenten een groot risico in zich hebben dat de bedrijven hun productievolume opschroeven in het buitenland ten koste van de productie in Nederland. Het klimaatplan zal daarom moeten inzetten op de ontwikkeling van ketens en de vereisten en impact daarvan op ruimte, milieu en internationale (Europese) marktordening. Door hier slimme nationale

instrumenten en heldere industriepolitiek aan toe te voegen, kan de industrie in het HIC maximaal bijdragen aan de verwezenlijking van het klimaatplan met behoud van welvaart, werkgelegenheid en bestaanszekerheid. Stimulering van de verduurzaming zou dan ook meer gericht moeten zijn op (waarde)ketens (scope 3) dan bezien vanuit een puur sectorale benadering.

Synergie en samenhang op beleidsniveau

Graag wijzen we op het belang om verbindingen te leggen met de initiatieven en ervaringen die op niveau van de industrieclusters plaatsvinden. Wij adviseren het Klimaatplan om een connectie te maken met de Cluster Energie Strategieën (CESsen) en de Routekaarten die verbonden zijn aan het Nationaal Plan Energiesysteem en het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie. Daarnaast is samenhang noodzakelijk op Rijksniveau; een opeenstapeling van verschillende beleidsmaatregelen kan daarbij tot ongewenste effecten leiden. Een meer gebieds- en opgavegerichte aanpak kan juist bijdragen aan een soepele transitie. In de samenwerking met de decentrale overheden en de industrieclusters vraagt dit om 'schakelen' tussen de bestuursniveaus, niet alleen om gezamenlijk beleid te maken, maar ook om dit effectief uit te voeren. De koppeling met de uitvoeringsagenda's voor de clusters in relatie tot een Klimaatplan zou dit concreet moeten maken.

Versnelling en anders werken

De opgave voor overheden, netbeheerders en bedrijven is enorm. De Klimaatnota zou daarom ook moeten ingaan op het vormgeven van een onconventionele aanpak. Alleen dan blijven de klimaatdoelen binnen bereik. Daarom pleiten wij voor een Transitiewet en -maatregelen die de realisatie van de energie- en grondstoffentransitie flink kunnen versnellen. De maatschappij en ons rechtssysteem zijn immers niet ingericht op een opgave van deze omvang. We hebben een nieuw handelingskader nodig, dat specifiek gericht is op het tijdig halen van de klimaatdoelen en Nederland in staat stelt de grootste transitie sinds de industriële revolutie te realiseren binnen een ongekend korte periode. Wij denken hierbij ten minste aan een procedureel en een inhoudelijk aspect.

Procedureel zien wij winst in intensieve samenwerking van stakeholders in de plan- en vergunningenfase, waardoor de benodigde tijd om plannen en vergunningen te maken en te beoordelen, sterk gereduceerd kunnen worden. Inhoudelijk zien wij winst in het kunnen afwegen van belangen, zodat niet elke individuele (milieu)norm als absoluut wordt gehanteerd, maar een voldoende positieve uitkomst van de optelsom van positieve en eventuele negatieve bijdrages aan de diverse maatschappelijke belangen, de doorslag geeft om een vergunning te verlenen. Hierbij pleiten wij ervoor dat het bovenliggend doel van de wetten en regels meer leidend moet zijn, zodat er ruimte komt voor meer pragmatische, snellere oplossingen. Alleen zo blijven de klimaatdoelen van 2030 en verder in zicht. Daarbij is mandaat nodig om binnen de clusters tot gebiedsoptimalisatie te komen waarbij klimaat, ecologie en economische waarde kan worden gerealiseerd en versnelling kan worden bereikt.

Wegnemen knelpunten

Bij de huidige opgaven moeten er duidelijke prioriteiten worden gesteld. Of het nu om stikstofruimte, netcongestie of vergunningverlening gaat, er is meer slagkracht en meer snelheid nodig. Zoals gezegd wil het HIC een belangrijk aandeel nemen in de klimaataanpak. Naast bovengenoemde punten zijn de

beschikbaarheid van voldoende duurzame energie en stikstofruimte essentieel. Op het gebied van netcongestie worden inmiddels stappen genomen. Om voortgang te houden, zal het Klimaatplan een route moeten bieden hoe om te gaan met stikstof in relatie tot de transitie, die uiteindelijk moet leiden tot minder stikstofdepositie. Concreet zou het aanwijzen van het HIC als *renewable go to area* conform REDIII hieraan kunnen bijdragen.

Vanzelfsprekend denken we graag mee om de door ons opgebrachte punten goed vorm te geven in het definitieve klimaatplan.

Mede namens Havenbedrijf Rotterdam,

Victor van der Chijs, voorzitter Deltalinqs.